

เทคนิค

การแปลแบบล่าม

สิทธา พินิจกุล

ในวงการแปลอาชีพมีนักแปลอยู่สองประเภทคือ นักแปลข้อเขียนกับนักแปลคำพูด

นักแปลข้อเขียนทำหน้าที่ถ่ายทอดสาร โดยการเขียน ส่วนนักแปลคำพูดนั้นถ่ายทอดสารด้วยคำพูดหรือ วาจา

นักแปลคำพูดเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ล่าม” (interpreter)

การแปลแบบล่ามมีลักษณะส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับการแปลข้อเขียน กล่าวคือ เป็นงานที่ต้องการทั้งศิลปะ และเทคนิค การแปลสารทั้งที่เป็นข้อเขียนและวาจาต้องแปลทั้งความหมายทางภาษาและวัฒนธรรม การแปลทั้งสองแบบต้องการความถูกต้อง ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้แปลมีความเข้าใจสารที่แปลอย่างถูกต้องแจ่มแจ้ง

ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีในภาษาทั้งสองคือ ภาษาต้นฉบับ (source language) กับภาษาเป้าหมาย (target language) สามารถพูดจาได้คล่องแคล่วนั้น ไม่สามารถเป็นล่ามที่ดีได้เสมอไปเพราะผู้ที่เก่งภาษาบางคน รู้ภาษาเพื่อความรู้ มีความรอบรู้กับสารานุกรมที่มีชีวิต แต่ไม่สามารถแปลความรู้ถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะบุคคลดังกล่าวขาด “เทคนิค” ในการแปล ดังนั้นการเป็นนักแปลและล่ามจึงมีความจำเป็น

ต้องมีการศึกษาและฝึกฝนอย่างมีระเบียบวิธี มีขั้นตอน มีการควบคุมอย่างถูกต้อง

ประเภทของการแปลแบบล่าม (interpretation)

ในปัจจุบันมีอยู่ 3 ประเภทด้วยกันคือ

- การแปลแบบล่ามทันที (simultaneous interpretation)
- การแปลแบบล่ามภายหลัง (consecutive interpretation)
- การแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสาร (a vue translation)

1. การแปลแบบล่ามทันทีหรือการแปลฉับพลัน

การแปลแบบล่ามทันทีนี้หมายถึง การที่ล่ามแปลตามผู้พูดซึ่งพูดต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ การเป็นล่ามชนิดนี้จะต้องมีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีประสาทแข็งแรงเป็นเลิศ มีความรอบรู้ในเรื่องที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่ และที่สำคัญที่สุด มีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี คือ ทันทีที่คำพูดของผู้พูดกระทบโสตของล่ามก็จะส่งสัญญาณไปที่ลิ้นซึ่งจะต้องรีวอกเป็นภาษาเป้าหมายได้ทันทีอย่างอัตโนมัติ

การแปลล่ามแบบนี้ใช้ในการประชุมนานาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศซึ่งล่ามจะอยู่โดดเดี่ยวในห้องต่างหาก และผู้เข้าร่วมประชุมมีหูฟังเฉพาะบุคคล

คุณสมบัติประจำตัวที่ล่ามตั้งใจจำเป็นต้องมีได้แก่

1.1 **สุขภาพดี** ร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยออกแอด โดยเฉพาะโรคทางเดินหายใจ การหายใจแผ่วเบา ทั้งการสูดลมเข้าและผ่อนลมหายใจออก ทั้งนี้เพราะเสียงของการหายใจที่ไม่แผ่วเบาจะดังรบกวนการฟังของผู้เข้าร่วมประชุมที่ใช้อุปกรณ์การฟัง สุขภาพที่แข็งแรงจะมีผลต่อการทำงานที่ว่องไวเพราะล่ามตั้งใจจะต้องทำงานเป็นทั้งผู้ฟังและผู้พูดพร้อมกัน

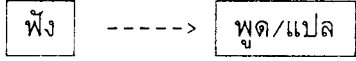
1.2 **สมาธิดี** สามารถควบคุมความสนใจในคำพูดที่ได้ยินตลอดเวลา ไม่วอกแวก ไม่ฟังชาน ไม่ฟังเป็นส่วน ๆ ขาดตอน บังคับตัวเองให้ติดตามผู้พูดอย่างกระชั้นชิดโดยต่อเนื่อง และไม่คิดโต้แย้ง และไม่ปล่อยความรู้สึกให้เฟลิดเฟลินไปกับคำพูด ได้ยินเช่นใดก็ถ่ายทอดเปลี่ยนภาษาทันที

1.3 **สำเนียงและภาษาดี** สำเนียงพูดและเสียงของล่ามมีความสำคัญต่อการทำงานอย่างยิ่ง ก่อนอื่นไม่ควรมีสำเนียงแปร่ง เหน่อ ลิ่นคับปาก เปล่งลมเสียดมากเกินไป เมื่อพูดพยัญชนะอู่อสม เช่น ส ช ไม่ลงน้ำหนักคำหรือกระแทกเสียงและไม่ใช้เสียงแผ่วเบายืดขาดยานคางเนิบนาบ จังหวะการพูดสม่ำเสมอ มีภาษาดี โดยเฉพาะรู้จักคำไวพจน์มาก ๆ เพื่อนำมาสับเปลี่ยนใช้โดยรวดเร็ว รู้จักรูปศัพท์ในหลาย ๆ วงการ เพื่อให้การทำงานคล่องตัวกว้างขวางรอบด้าน รู้จักพลิกแพลงรูปศัพท์ พลิกแพลงรูปประโยค การรู้จักคำไวพจน์มาก ๆ และการรู้จักพลิกแพลงรูปประโยคนั้นมีความจำเป็นมากเมื่อล่ามพบรูปประโยคในภาษาต้นฉบับที่ทำให้ต้องหยุดคิด ชะงัก ลังเลโดยไม่เสียเวลานานเกินไป

อย่าลืมว่าล่ามตั้งใจทำงานโดดเดี่ยวอยู่ในห้องหรือในคอกเล็ก ๆ (booth) ไม่เห็นหน้าผู้ฟัง ไม่เห็นปฏิริยาของผู้ฟัง ดังนั้นจึงต้องพยายามสื่อสารกับคนที่เราไม่เห็น

หน้าให้ได้ ถ้าผู้พูดภาษาต้นฉบับพูดตะกุกตะกักเร็วบ้างช้าบ้างไม่สม่ำเสมอ ล่ามจะต้องพูดให้ชัดเจนด้วยเสียงที่แจ่มใสพร้อมกับการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแม่นยำตรงไม่กำกวม

หลักการของการแปลแบบล่ามตั้งใจ คือ



2. การแปลแบบล่ามภายหลัง หรือการแปลต่อเนื่อง

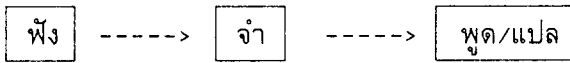
การแปลแบบล่ามภายหลังนี้หมายถึง การแปลเมื่อผู้พูดพูดจบตอนหนึ่งแล้วล่ามจึงสรุปความแปลออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง เป็นการแปลทีละตอนที่ละช่วงหลังจากที่ผู้พูด พูดจบลงแล้ว การเป็นล่ามชนิดนี้ล่ามจะต้องบันทึกข้อความสำคัญที่จะแปลต้องมีความเข้าใจในความคิดและเรื่องที่ผู้พูดกำลังพูดอยู่ มีความจำดี มีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี แต่คุณลักษณะพิเศษที่ล่ามประเภทนี้จะต้องมีก็คือ ทำทางและบุคลิกที่ดูงาม สำเนียงและลีลาการพูด (แปล) ที่ดูประทับใจโดยไม่ประหม่า เมื่ออยู่ท่ามกลางที่ประชุมที่มีผู้เข้าร่วมมากหน้าหลายตา

การเป็นล่ามภายหลังนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบฉบับแห่งการเป็นล่ามที่สูงส่งที่สุด เพราะล่ามต้องรวมความเป็นเลิศในหลาย ๆ ด้านไว้พร้อมกันในขณะปฏิบัติหน้าที่ ก่อนอื่นต้องมีคุณสมบัติทุกประการของล่ามตั้งใจ และมีความจำที่ดีด้วย ได้แก่

- 2.1 สุขภาพดี
- 2.2 สมาธิดี
- 2.3 สำเนียงและภาษาดี และ
- 2.4 ความจำดี ความจำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับล่าม

เพราะต้องกำหนดจดจำคำพูด ความหมาย และเนื้อหาของผู้พูดภาษาต้นฉบับให้ได้อย่างครบถ้วน เพื่อนำมาถ่ายทอดเป็นภาษาเป้าหมาย ดังนั้นล่ามภายหลังจึงต้องฝึกฝนความจำให้แม่นยำและอาจจะใช้วิธีการช่วยจำแบบต่าง ๆ เช่น ใช้ตัวเลข สัญลักษณ์ เครื่องหมาย เป็นต้น ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องหมั่นฝึกฝนให้เกิดความชำนาญจนสามารถนำมาใช้อย่างเป็นอัตโนมัติ

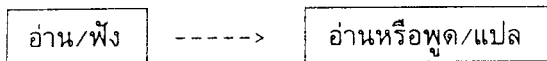
หลักของการแปลแบบล่ามภายหลังนี้ คือ



3. การแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสาร

การแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสารนี้หมายถึงการที่ล่ามได้รับเอกสารของผู้พูดในภาษาต้นฉบับ เพื่อใช้ประกอบการแปลแบบทันที วิธีนี้นิยมใช้ในการประชุมที่สำคัญ ซึ่งจะมีการผิดพลาดไม่ได้เป็นอันขาดทั้งการใช้ถ้อยคำ การเน้นความสำคัญ การเสนอข้อคิดเห็น การต่อรอง การตกลง ฯลฯ ล่ามจะอ่านเอกสารที่แปลแล้วพร้อมกับฟังผู้พูด ข้อควรระวังคือการฟังภาษาต้นฉบับกับการอ่านภาษาเป้าหมายต้องสัมพันธ์กันด้วยดี คือไปพร้อม ๆ กัน ตามจังหวะของผู้พูด ถ้าล่ามไม่ระวังอาจจะแปลล่วงหน้าไปก่อนผู้พูดก็ได้ ซึ่งไม่สมควร

หลักการของการแปลแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสาร คือ



ขั้นตอนการฝึกฝนการแปลแบบล่าม

ขั้นตอนในการฝึกฝนล่ามนั้นเริ่มด้วยการศึกษาความรู้ที่จำเป็นสำหรับนักแปลดังกล่าวแล้ว ต่อจากนั้นคือการฝึกฝนการใช้ภาษาด้วยความรวดเร็วคล่องแคล่ว ซึ่งต้องการตารางฝึกที่สม่ำเสมอและสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ และการฝึกทักษะ ในที่นี้จะกล่าวถึงการฝึก 3 ชั้น คือ ชั้นเบื้องต้น ชั้นกลางและชั้นสูง

1. การฝึกฝนเบื้องต้น

การฝึกทักษะแปลแบบล่ามทันทีที่ได้ผลดีที่สุด และใช้ปฏิบัติในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาการแปลต่าง ๆ มีขั้นตอนที่สำคัญที่สุด 2 ขั้นตอน คือ

1. ฝึกทักษะทั้งสี่ของการใช้ภาษา
2. ฝึกถ่ายทอดทัศนคติจากการอ่านและการพูด

1.1 การฝึกทักษะทั้งสี่ของการใช้ภาษา ตามหลักจิตวิทยาของการฝึกทักษะภาษานักจิตวิทยาได้ให้

ความเห็นที่ว่าถ้าฝึกฝนทักษะทั้งสี่ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ควบคู่กันไป ผลที่ได้รับจะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วเป็นอัตโนมัติและไม่ลืมหืมภาษา การฝึกล่ามก็ได้นำวิธีการนี้มาใช้ คือล่ามต้องได้รับการฝึกให้มีทักษะในการฟัง สามารถฟังคำพูดได้เข้าใจอย่างรวดเร็วไม่ว่าผู้พูดจะสามารถออกเสียงชัดหรือไม่ชัด พูดเร็วหรือพูดช้า การฝึกล่ามนั้น ผู้ฝึกต้องหา “รูปแบบ” เสียงต่าง ๆ ของผู้พูดมาให้ฟัง เช่น เสียงต่ำ เสียงสูง เสียงหัว เสียงอ้อมแอ้ม เสียงเด็ก เสียงผู้ใหญ่ เสียงผู้ชาย เสียงผู้หญิง เสียงคนพูดเหนือจากห้องอื่นต่าง ๆ บางคนออกเสียงยาวเป็นเสียงสั้น บางคนพูดเร็ว บางคนพูดเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง ฯลฯ ไม่ว่าผู้พูดจะพูดในลักษณะใด ล่ามต้องพยายามทำความเข้าใจเพื่อเข้าใจ ล่ามจะเลือกแปลคำพูดของคนพูดชัดถ้อยชัดคำแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ล่ามจำเป็นต้องแปลคำพูดของคนพูดเร็ว ฟังยาก ฯลฯ ดังนั้นการฝึกทักษะทั้งสี่ของล่ามจึงเป็นการฟังมากที่สุด เสียงคนพูดต่าง ๆ ชนิดนี้ได้จัดเก็บไว้ในห้องปฏิบัติการสำหรับล่ามซึ่งผู้เรียนจะเข้าไปใช้ฝึกฝนด้วยตนเองได้

1.2 การฝึกถ่ายทอดทัศนคติจากการอ่านและการพูด ในขั้นเริ่มแรกนี้ ให้ฟังคำพูดในเรื่องง่าย ๆ ธรรมดา ๆ แต่ตรงตามความเป็นจริง ฟังจนจบให้ตลอดทั้งเรื่องก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ แล้วจึงลงมือแปลทีละประโยค การฝึกขั้นนี้ไม่ให้ผู้แปลเห็นข้อความใด ๆ เลย ผู้ฝึกอาจอธิบายความหมายของคำบางคำตามเสียงที่ได้ยิน แต่ไม่ควรเขียนคำนั้น ๆ เพราะการเห็นรูปศัพท์ จะทำให้การฝึกฟังไม่ได้ผล

ในขั้นนี้ ยังไม่ต้องใช้สำนวนแปลที่เก๋เกี้ยวเกลาก็ได้ แต่ควรให้แปลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ต้องแปลให้จบก่อนที่ผู้พูดจะขึ้นประโยคใหม่

การฝึกการแปลจากการอ่านคือให้ผู้แปลแปลทันทีที่ผู้อ่านข้อความหยุดอ่านข้อความที่นำมาอ่านจะเป็นบทความในหน้าหนังสือพิมพ์หรือข้อความสัมภาษณ์ หรือข้อเขียนสั้น ๆ ที่มีเรื่องราวจบในตัวก็ได้ ครูผู้ฝึกจะเป็นผู้อ่านหรือนักศึกษาจะผลัดกันเป็นผู้อ่านและผู้แปลก็ได้

สำหรับในชั้นตอนนี้ยังไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาให้ทัดเทียมกับภาษาในต้นฉบับก็ได้ ทั้งนี้เพราะการฝึกขั้นตอนนี้มีเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนแปล แปลได้ถูกต้องตาม

ตัวอย่างการแปลภาษาพูด:

บทสนทนา 1

Mrs. Finder: Good morning, Mr. Welty, how are you this morning?

Mr. Welty : Very well, thank you, how are you Mrs. Finder?

F : Just fine. Ah! You had quite an interesting life here in Thailand. Could you tell us a little bit about what made you come to Thailand?

W : Oh, I wanted to come to Thailand since I was a child. Siam, it was in those days. A really romantic name. I discovered that there were a lot of things here I might enjoy so I planned to come. I nearly came when I was in the army in Japan but things went wrong and I messed up for a few more years. Eventually I got here, though. And here I am.

F : Well, can you think of some of your more exciting experiences here and give us a little bit about what happened to you?

W : Here in Thailand, exciting experiences?

F : Oh, exciting or interesting. Things that happened to you that made you want to stay here.

W : Oh, lots things. One thing I like -- the food. I like eating. That's exciting. And I like most the people I

ความหมายด้วยความรวดเร็วและมีความเคยชินต่อการฟัง แล้วถ่ายทอดออกไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

- สวัสดีค่ะ อาจารย์เวลที่ สบายดีหรือคะ

- ผมสบายดีครับ ขอขอบคุณ แล้วคุณล่ะ คุณฟินเดอร์

- สบายดีค่ะ คุณจะบอกดิฉันหน่อยได้ไหมคะว่าทำไมคุณจึงอยากมาอยู่เมืองไทย ความเป็นอยู่ในเมืองไทยของคุณดูน่าสนใจดีนะคะ

- ผมนะหรือครับ ผมอยากมาเมืองไทยตั้งแต่ผมยังเด็ก ๆ ในสมัยก่อนประเทศไทยใช้ชื่อว่า สยาม ผมว่าเป็นชื่อที่โรแมนติกดี ต่อมาผมมารู้ว่าเมืองไทยมีอะไรหลาย ๆ อย่างที่ผมชอบผมก็เลยมาผมเกือบจะมาครั้งหนึ่งแล้วตอนเป็นทหารอยู่ที่ญี่ปุ่น แต่ก็พลาดไปหมด ไม่เป็นตามแผนที่วางไว้ ก็เลยไม่ได้มาเสียหลายปี แต่ในที่สุดผมก็มาเมืองไทยจนได้ และขณะนี้ผมก็อยู่เมืองไทยแล้ว

- คุณพอจะเล่าเรื่องที่ประทับใจฟังดูแล้วน่าตื่นเต้นของคุณในช่วงที่คุณอยู่เมืองไทยให้ดิฉันฟังบ้างได้ไหมคะ

- คุณหมายถึงประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นเร้าใจในเมืองไทยนะหรือครับ

- ประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้นหรือน่าสนใจก็ได้ค่ะ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคุณและสาเหตุที่ทำให้คุณอยากอยู่เมืองไทย

- โอ๊ยมากมายหลายอย่างครับ สิ่งหนึ่งที่ผมชอบมากคืออาหารไทยผมชอบกินอาหารอร่อย ๆ เพราะเป็นความสุข และผมชอบคนไทยที่ผมได้รู้จัก อีกอย่างที

meet. Also, it's too bad that I like jungles and jungle rivers and I like klongs and klong-boats. These things are becoming old fashioned now. As for really exciting experiences, I've never been hit by a cobra or stepped on by an elephant. I love lots of nice experiences but I can't think of any here that you call really very exciting and this I would call it exciting.

บทสัมภาษณ์ 2

Q : How is the construction of the Rayong Refinery progressing?

A : The project is at present three months ahead of the original schedule. By the end of 1994, the construction is 50 per cent complete, with more than 10,000 contractor personnel working on the construction site.

The present plan aims for the refinery to be ready for start-up, in the first week of January 1996, This should lead to full commercial operations in April 1996.

Q : Will the project remain within budget?

A : Thanks to the thorough preparation in the earlier phases of the project, the number of change orders has been relatively few for a project of this size and complexity.

We are confident that the project will be completed within its original budget. The most important factor in this respect will be the timely completion.

Q : What products will the refinery produce and have there been any changes in the production configuration?

ผมชอบคือป่าทึบ และต้นน้ำลำธาร คลอง และเรือ แต่ที่น่าเสียดายมากกว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่มีให้ดูอีกแล้ว สำหรับประสบการณ์ที่ตื่นเต้นจนลูกชนพองนั้นผมเห็นจะไม่มี เพราะผมไม่เคยถูกงูเห่ากัด หรือไม่เคยถูกช้างเหยียบ ผมชอบประสบการณ์ที่ผ่านมา แต่บอกไม่ได้ว่าประสบการณ์ไหนบ้างที่ตื่นเต้นตามความคิดของคุณ ประสบการณ์ที่ดีของผมเป็นประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้น และประทับใจทั้งนั้นแหละครับ

(จากแบบฝึกการแปล เอกสารการอบรมปฏิบัติการ “การแปลในการประชุมนานาชาติ” มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 5-20 มิ.ย. 2536)

ถาม : การก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันระยองมีความคืบหน้าไปอย่างไรบ้าง

ตอบ : โครงการนี้มีการก่อสร้างเร็วกว่ากำหนดการเดิมถึง 3 เดือน โดยที่เมื่อสิ้นสุดปี 2537 งานก่อสร้างได้แล้วเสร็จไปกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ และมีพนักงานของบริษัทรับเหมาก่อสร้างทำอยู่ที่บริเวณโครงการกว่า 10,000 คน

แผนงานของเราในขณะนี้ตั้งเป้าให้โรงกลั่นนี้พร้อมเปิดดำเนินการได้ภายในสัปดาห์แรกของเดือนมกราคม 2539 ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการในเชิงพาณิชย์ได้ในเดือนเมษายน 2539

ถาม : โครงการนี้จะแล้วเสร็จภายในงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่

ตอบ : จากการเตรียมการที่รัดกุมทำให้เรามั่นใจว่าโครงการนี้จะเสร็จภายในงบประมาณที่กำหนดไว้แต่เดิม สิ่งสำคัญที่สุดขณะนี้คือ การทำให้โครงการนี้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

ถาม : โรงกลั่นนี้จะผลิตผลิตภัณฑ์อะไรบ้างและมีการเปลี่ยนแปลงประเภทของผลิตภัณฑ์หรือไม่

ตอบ : ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่คือกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิต ของโรงกลั่นน้ำมันระยองอยู่ในประเภทผลิตภัณฑ์ชั้นกลาง (Middle Distillate) เพื่อเป็นไปตามโครงการสร้างความต้องการบริโภค

A : More than 50 per cent of the Rayong Refinery products falls in the middle distillate range, in line with the consumption pattern in Thailand. The overall product range includes LPG (liquefied petroleum gas), naphtha for chemical feedstock, unleaded gasolines, aviation fuel, diesel oil and fuel oils.

Early in the project, it was decided not to produce leaded gasoline any more and to change the design in order to produce only the unleaded grades.

ในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของเราจะประกอบด้วยก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) นาฟทา (Naphtha) ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำหรับโรงงานเคมีภัณฑ์ น้ำมันไร้สารตะกั่ว เชื้อเพลิงอากาศยาน น้ำมันดีเซล และน้ำมันเชื้อเพลิง

ในช่วงต้น ๆ ของโครงการเราได้ตกลงใจที่จะไม่ผลิตน้ำมันที่มีสารตะกั่วต่อไป จึงได้เปลี่ยนการออกแบบเพื่อผลิตน้ำมันไร้สารตะกั่วเกรดต่าง ๆ เท่านั้น

(จาก Spotlight, Vol. 12, No. 4, Fourth Quarter, 1994)

หมายเหตุ : โปรดสังเกตว่าในการแปลบทสัมภาษณ์บางครั้ง มีการรวบรัดบ้างเพื่อความเหมาะสม และถ้าเป็นข้อเฉพาะหรือศัพท์วิชาการที่ยังไม่เป็นที่คุ้นเคยก็อาจใช้ทับศัพท์ได้

2. การฝึกชั้นกลาง

การฝึกฝนทั้งสองลักษณะดังกล่าวแล้ว เป็นบทเรียนขั้นต้นที่สำคัญที่สุดของการเป็นล่าม ดังนั้น การฝึกชั้นสูงยังคงใช้วิธีการเหมือนขั้นต้น โดยเพิ่มเติมความระมัดระวังในการใช้ภาษาให้สละสลวยขึ้น หัดเลือกถ้อยคำที่หลากหลาย ใช้สำนวนไทย ๆ (ถ้าแปลเป็นไทย) ซึ่งมีได้แปลคำต่อคำจากต้นฉบับโดยตรง เช่น

ภาษาในต้นฉบับ

Four youngsters trapped behind windows fitted with iron bars, died in a predawn fire which destroyed two 3-storey shophouses of Soi Onnuj in Phrakhanong, early yesterday morning.

การแปลตรงตัว

เด็กสี่คนติดอยู่หลังหน้าต่างลูกกรงเหล็ก ตายเมื่อตอนเช้ามืด ขณะเกิดไฟไหม้ตึกแถวสามชั้นสองคูหาอดที่ซอยอ่อนนุช พระโขนงเมื่อเช้ามืดวานนี้

การแปลด้วยสำนวนไทย

เด็กสี่คนถูกไฟครอกตายติดอยู่ข้างหน้าต่างลูกกรงเหล็ก

เมื่อเกิดไฟไหม้ตึกแถวสามชั้นสองคูหาอดที่ซอยอ่อนนุช พระโขนง เมื่อเช้ามืดวานนี้

นอกจากนี้การฝึกชั้นนี้ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษาคำนึงถึงผู้พูดผู้ฟังและระดับของภาษาดังที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ว่าด้วยหลักทั่วไปในการแปล

แบบฝึกในชั้นนี้อาจใช้สถานการณ์จำลองโดยครูจัดกิจกรรมสมมุติขึ้น เช่น ถ้าต้องการฝึกแปลการต้อนรับครูอาจสมมุติห้องรับแขกของผู้จัดการบริษัท มีลูกค้ามาติดต่อขอซื้อตัวอย่างสินค้าสำเร็จรูป เจรจาเป็นภาษาฝรั่งเศสแล้วจัดให้มีล่ามเป็นผู้แปล ทั้งผู้จัดการลูกค้าและล่ามให้นักศึกษาเป็นผู้แสดงบทบาท ส่วนบทสนทนานั้นจะต้องเตรียมมาก่อนหรือสร้างขึ้นทันทีทันใดก็ได้ ทั้งนี้ตามความสามารถและความเป็นไปได้ของนักศึกษา

การใช้สถานการณ์จำลองนี้จะสร้างความเคยชินให้แก่มล่าม สร้างความมั่นใจตัวเองมิให้ประหม่า และสร้างความกล้าหาญในการปฏิบัติงานแบบล่ามซึ่งถ้าขาดความมั่นใจตัวเอง และความกล้าหาญเสียแล้ว การทำงานจะเสียผลหรือล้มเหลวได้

เมื่อเริ่มถึงขั้นนี้แล้ว การสังเกตการณ์นอกสถานที่ก็เริ่มมีความจำเป็น สถานที่ที่สมควรในการสังเกตการณ์การแปลแบบล่ามคือที่ประชุมระหว่างชาติ เช่นสถานที่ใน

การประชุมยูเนสโก การประชุมอาเซียน และการประชุมอื่น ๆ ที่มีผู้จัดขึ้นเป็นครั้งคราว และได้มีการนัดหมายขออนุญาตให้นักศึกษาไปสังเกตการณ์อย่างเป็นทางการ

**ตัวอย่างสุนทรพจน์ในการประชุมนานาชาติ
อุดมศึกษาระบบเปิด ตัวอย่างนี้ใช้ในการแปลแบบ
กิ่งล่ามกิ่งเอกสาร**

OPENING ADDRESS*

Mr. Rector, Distinguished Speakers, Conference Participants. Ladies and Gentlemen:

It is my great honour to be invited to this Opening Ceremony of the International Conference of Open Higher Education.

For twelve years now, Ramkhamhaeng University has been responsible for providing open higher education for the people of this Kingdom. The unique system of open higher education at Ramkhamhaeng Universities differs from that found in other open universities in the world in that it employs distance education, and at the same time it also provides classroom instruction on campus and in regional centres. This has given learners an opportunity to choose the channel of education they deem most appropriate for themselves.

The open higher education system undertaken by Ramkhamhaeng University has achieved outstanding positive impact as can clearly be seen in the number of students enrolled - several hundreds of thousands - and in the widely-accepted quality of the university as reflected in its graduates.

Providing education is, in fact, a process of

developing human efficiency. Hence, it is an important work that requires special attention and thoroughness. It has to accommodate the changing phases of the surrounding society. This conference, assembling distinguished international scholars, will therefore yield a great contribution to the development of the educational system of Ramkhamhaeng University and other universities throughout the world. This will be of demonstrable benefit to the efficient development of the human race.

As the Rector has just reported, this conference has received welcome cooperation and support from various institutions and individuals. I would like to thank those benefactors. Further, I wish to express my thanks to all the distinguished speakers, both foreign and Thai, who are to contribute to this conference. I welcome all the international academicians to this conference...and to Thailand.

And now, I would like to declare open the International Conference on Open Higher Education. May this conference proceed successfully and fruitfully as expected by all.

(จากแบบฝึกการแปลเอกสาร การอบรมเชิงปฏิบัติการ “การแปลในการประชุมนานาชาติ” มหาวิทยาลัยรามคำแหง 5-20 มิ.ย. 2536)

3. การฝึกขั้นสูง

เป็นการฝึกลำดับสุดท้ายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานจริง กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือการฝึกงานล่ามโดยจัดส่งนักศึกษาเข้าห้องแปลของล่ามในการประชุมนานาชาติ หรือฝึกงานกับล่ามประจำตัวของผู้ติดตามของผู้เข้าร่วมประชุม

* H.E., Gen. Prem Tinsulanonda, Prime Minister of Thailand.

นอกจากนี้อาจเป็นผู้ติดตามเข้าร่วมประชุมเพื่อบริการแปล หลังการประชุมการฝึกฝนในสถานที่จริงนี้ควรมีการอบรม หรือปฐมนิเทศก่อน เช่น อบรมมารยาทของล่าม มนุษย์สัมพันธ์ ความรับผิดชอบ และการบันทึก รายงาน การฝึกพูดในที่ชุมชน

หากเป็นการแปลทันทีในที่ประชุมควรฝึกฝนการจดบันทึกด้วยวิธีชวเลขหรือรหัสเพราะผู้พูดมักจะบรรยายด้วยประโยคยาวซับซ้อน ล่ามอาจจำข้อความไม่ได้ครบถ้วน และเพื่อป้องกันมิให้ผิดพลาดหรือข้ามข้อความที่สำคัญไปการจดชวเลขนั้นจะใช้แบบฝึกสากลหรือคิดสร้างขึ้นเองเป็นรหัส พร้อมกับเฉลยรหัสที่แน่นอนก็ได้ เช่น

ตกลง OK

ไม่ตกลง (มีกากบาทเขียนทับคำ OK)

จะตกลง (ในอนาคต) OK ----->

(มีลูกศรเขียนแสดงว่าไปข้างหน้า)

เคยตกลงกันไว้แล้ว (ในอดีต) OK <-----

(มีลูกศรเขียนแสดงย้อนหลัง)

อาจจะตกลงหรือไม่ตกลงก็ได้ยังไม่แน่นอน OK

(มีเส้นแสดงความไม่แน่นอน)

คุณสมบัติของล่าม

คุณสมบัติของนักแปลกับล่ามโดยพื้นฐานนั้นเหมือนกัน แต่งานที่ปฏิบัติต่างกัน วิชาพื้นฐาน วิชาบังคับ วิชาเลือกตามที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดขึ้นสำหรับนักศึกษา 2 ประเภทนี้เป็นอย่างเดียวกันแต่ทางด้านปฏิบัติต่างกัน คนที่เป็นนักแปลที่ดีเก่งกล้าสามารถอาจจะทำหน้าที่ล่ามไม่ได้ ส่วนล่ามที่คล่องแคล่วว่องไวอาจจะทำหน้าที่ล่ามเขียนภาษาไม่สื่อความหมายเลยก็ได้ ทั้งนี้เพราะนักแปลต้องใช้ทักษะการเขียน ส่วนล่ามต้องใช้ทักษะการพูด ดังนั้นในการฝึกฝนจึงต้องแยกนักแปลกับล่ามคนละกลุ่ม

ตารางเปรียบเทียบการทำงานของนักแปลกับล่าม

นักแปล	ล่าม
อ่าน- เข้าใจ เขียนได้	ฟัง เข้าใจ จำได้ พูดออกมาได้
↘ สาธารณชน ↙	

1. **ฟัง** ล่ามจำเป็นต้องมีประสาทการรับฟังที่ว่องไว จับคำได้ถูกต้อง โดยเฉพาะเมื่อผู้พูดพูดได้เร็วมาก รวด และไม่สับสนชัดเจนนัก มีสมาธิในการฟังดี มีความแน่วแน่ ไม่ใจลอย ล่ามควรได้รับการฝึกฝนฟังภาษาต่างประเทศ จากสำเนียงหลาย ๆ แบบของคนทั่วไปในสังคม การฝึกฟังเฉพาะสำเนียงมาตรฐานนั้นไม่เพียงพอ เพราะในการปฏิบัติงานจริง ล่ามอาจต้องฟังคนพูดเหนือ ๆ พูดแปร่ง พูดไม่ชัด ติดสำเนียงต่างประเทศ ฯลฯ ดังนั้น ล่ามควรได้รับการฝึกฝนให้ได้ฟังสำเนียงต่าง ๆ จนเกิดความคุ้นหู

2. **เข้าใจ** หมายความว่าฟังแล้วเข้าใจความหมาย ได้ทันทีและถูกต้องต่อแก่ ความสามารถนี้ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย คือ มีประสาทหูซึ่งไวและสามารถรับฟังได้ชัดเจนและขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจมีความตั้งใจแน่วแน่ ไม่วอกแวก ไม่ใจลอย สามารถรับฟังได้ทันที ถ้ารับฟังช้าจะทำให้เก็บสารที่ส่งได้ไม่สมบูรณ์ล่ามไม่มีโอกาสขอให้ผู้พูดกล่าวข้อความเดิมซ้ำอีกที่ ดังนั้นคุณสมบัติข้อนี้จึงจำเป็นต้องฝึกฝนและเสริมสร้างให้ได้ การฝึกความเข้าใจที่สถาบันการสอนล่ามใช้นั้น มีทั้งสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง ขึ้นแรกเริ่มด้วยสถานการณ์จำลอง ซึ่งสร้างขึ้นในห้องปฏิบัติการล่ามประกอบด้วย อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ได้แก่ เทป เสียง เทปภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ ในการปฏิบัติผู้ฝึกฝนจะเริ่มด้วยเทปภาพ หรือภาพยนตร์ ที่มีภาพและเสียงของต้นฉบับ คือผู้พูดพูดระยะหนึ่งแล้วปล่อยให้ให้ผู้ฝึกแปลได้ตัดเสียงการแปลของตน แล้วฉายภาพต่อสลับกับการแปลจนจบเรื่อง ต่อจากนั้นผู้แปลก็จะตรวจสอบการแปลของตัวเองจากการอัดเสียง การที่เริ่มด้วยภาพกับเสียงเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น โอกาสผิดพลาดมีน้อยและทำให้เน้นหนักความรวดเร็วได้เป็นอย่างดี การแปลแบบล่ามต้องอาศัยความรวดเร็วทันการเป็นพื้นฐานทุกขั้นตอน บางครั้งถ้าใช้สไลด์ก็จะเป็นสไลด์ที่ถ่ายจากหนังสือการ์ตูนหรือภาพวาดชุด หรือนวนิยายภาพถ่าย หรือบทละครโทรทัศน์ซึ่งจะอัดเสียงบทบรรยายกับบทสนทนาของตัวละครในเรื่องไว้ การฉายภาพสไลด์กับการเปิดเทปจะสัมพันธ์กัน ผู้ฝึกฝนการแปลจะอัดเสียงแปลไว้เพื่อตรวจ

สอบคุณภาพการแปลเช่นกัน

การฝึกฝนด้วยสถานการณ์จำลองจะทำให้ผู้จะเป็นล่ามมีความคล่องแคล่วและมั่นใจในตัวเองด้านความเข้าใจ ต่อจากนั้นเป็นการฝึกฝนคุณสมบัติขั้นต่อไปของล่าม คือ ความจำ

3. **จำได้** หมายความว่าจำคำพูดหรือ “วาจาสาร” ได้ครบถ้วน รู้จักใช้รหัสหรือการจดชวเลข หรือการจดจำ ด้วยวิธีอื่น ๆ เพื่อมิให้สารที่จะแปลเกิดความบกพร่องได้ การฝึกฝนความจำมีวิธีการหลายอย่าง ถ้าเป็นการฝึกที่ใช้ได้ในห้องเรียน ก็จะใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เช่น ภาพยนตร์ ภาพการ์ตูนที่ถ่ายลงบนแผ่นใสหรือสไลด์ ฯลฯ ฉายให้ผู้ฝึกดูและฟังครั้งหนึ่งหรือสองครั้ง เพื่อให้ผู้ฝึกฝนทดลองใช้ความจำโดยไม่มีการจดบันทึกและผู้ฝึกก็แปลตามที่จำได้ต่อจากนั้นจึงตรวจสอบผลงานจากการดูภาพยนตร์เดิมอีกครั้งหนึ่งในตอนท้าย ถ้าไม่ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา ก็อาจใช้ข้อความสำหรับอ่านได้ โดยครูเป็นผู้อ่านทีละประโยคหรือหลาย ๆ ประโยคจนพัฒนาถึงขั้นที่ละย่อหน้าเพื่อให้นักศึกษาแปลจากปากสลับกัน ทั้งนี้โดยเน้นการเก็บความให้ครบถ้วน ในบางกรณีที่ข้อความประกอบด้วยเรื่องราวซับซ้อนยุ่งยาก ครูอาจใช้วิธีย่อความเข้าช่วยในการฝึกทั้งความเข้าใจและความจำควบคู่กันไป

วิธีฝึกฝนความจำจากข้อความที่อ่านอีกวิธีหนึ่งก็คืออ่านข้อความสั้น ๆ ให้ฟังโดยตลอดครั้งหนึ่งก่อน ต่อจากนั้นก็ให้ข้อความที่ขาดหายไปบางตอน ให้ผู้ฝึกค้นหาข้อความที่ขาดหายไป

ตัวอย่าง การฝึกความจำจากการฟัง

1. ครู อ่านข้อความนี้ 1 เทียบ

Three lakes to be developed

The Fisheries Department yesterday signed a 42 million baht contract with a consulting company for a 16-month study of a development plan for three lakes in Nakhon Sawan, Phayao and Sakhon Nakhon provinces.

Department chief Vanich Vareekul and rep-

resentatives of a Thai-Japanese consortium signed the contract for the Inland Fisheries Project at the lakes of Bueng Boraphet in Nakhon Sawan, Kwan Phayao in Phayao and Nong Harn in Sakhon Nakhon. The consortium will start work next month.

The lakes become shallow and deteriorated because of weeds and plants such as water hyacinth, and encroachment by villagers for farming and residence.

The Government is trying to get the lakes back to their former condition so they can be used for water supplies and fish farming.

A Fisheries Department source said that the consortium of 13 Japanese and 34 Thai consultants will survey the three lakes and within 16 months will submit a development plan.

It is expected that about 600 million baht will be needed for the actual development work which is expected to be completed in about two years.

2. ครู อ่านข้อความดังกล่าวโดยเว้นข้อความบางตอนที่สำคัญ ทั้งนี้ตามแต่ครูผู้สอนจะเห็นสมควร เช่น

ย่อหน้าที่ 1 เว้น : - Nakhon Sawan, Phayao

ย่อหน้าที่ 2 เว้น : - a Thai-Japanese consortium กับ next month

ย่อหน้าที่ 3 เว้น : - water hyacinth กับ vil-

lagers

ย่อหน้าที่ 4 เว้น : - A Fisheries Department source กับ 16 months

ย่อหน้าที่ 5 เว้น : - 600 million baht กับ about two years

ให้ผู้ฝึกหาคำที่เว้นไว้เอง

4. **พูดออกมาได้** หมายความว่า ผู้แปลสามารถพูดอย่างคล่องแคล่วในขณะที่แปลสารที่รับจากภาษาหนึ่ง

ไปสู่อีกภาษาหนึ่งได้ทันที โดยไม่อีกอักขรซ้ำ สามารถพูดด้วยน้ำเสียงที่ฟังชัด ไม่ติดอ่าง ไม่มีคำที่ติดปาก ไม่จำเป็น เช่น อ้า ง่า อื้อ เอ้อ แบบว่า ถ้าล่ามผู้ใดมีความเคยชินเช่นนี้ก็ต้องฝึกฝนเพื่อขจัดคำเหล่านี้ให้หมดสิ้นไป เพราะเป็นสิ่งทำลายคุณภาพที่ดีของการสื่อสาร ล่ามที่พูดอ้อมอ้อมนั้น มีผู้กล่าวว่าเกิดจากความขี้ขลาดและไม่มั่นใจในตนเอง ดังนั้นล่ามจึงจำเป็นต้องฝึกฝนตัวเองให้มีความกล้าหาญมั่นใจในตัวเอง และเผชิญหน้าสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยสภาพอารมณ์ที่มั่นคง

การฝึกฝนการพูดของล่ามใช้วิธี ตามแบบหลักการ พูดในที่ชุมชน ทั้งการฝึก กิริยา มารยาท ท่าทาง การใช้ น้ำเสียง จังหวะการพูด หรือการเว้นวรรคตอนของคำพูด สำหรับล่ามแบบกึ่งล่ามกึ่งเอกสารซึ่งมักจะทำงานในการประชุม จะต้องฝึกฝนการอ่านทอดจังหวะให้เหมาะสมด้วย ขณะเดียวกันล่ามต้องคอยจังหวะการพูดของผู้เสนอเอกสาร เพื่อมิให้เร็วหรือช้ากว่าผู้พูด บางครั้ง ผู้เสนอเอกสารอาจจะเพิ่มเติมข้อความ ตัวอย่างความเห็น ฯลฯ ซึ่งไม่มีในเอกสาร ล่ามจะต้องแปลข้อความที่เพิ่มเติมนั้นอย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ยังต้องสังเกตการเน้นน้ำหนักของคำและความหมายตามผู้พูดด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังการแปลได้รับความรู้สึกตรงตามผู้พูดบางครั้ง ถ้าผู้พูดเป็นผู้หญิงใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “ดิฉัน” ล่ามเป็นผู้ชายเวลาแปลก็ต้องใช้คำว่า “ดิฉัน” เช่นกัน

จรรยาบรรณของล่าม

ล่ามทั้งสองประเภทนี้ ย่อมมีจรรยาบรรณเช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ ซึ่งเริ่มด้วยความรักและศรัทธาต่อวิชาชีพ สิ่งพิเศษของล่าม คือ ความซื่อสัตย์ต่อต้นฉบับ และ การรักษาความลับของข้อความที่แปลที่ภาษาต้นฉบับต้องการ สงวนไว้เป็นความลับ ล่ามต้องไม่แพร่งพรายไปยังผู้อื่นเป็นอันขาดไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ไม่ว่าจะจงใจหรือเผลอ

ปัญหาเบ็ดเตล็ดของล่าม

จากอดีตถึงปัจจุบันทั้งล่ามสมัครเล่นและล่ามอาชีพ

จะเผชิญปัญหาร่วมกันที่สำคัญ คือ

1. ปัญหาด้านภาษา

ภาษาพูดและภาษาเขียน มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว แล้วข้อยุติทางภาษากลับเชื่องช้าไม่สมดุลกัน โดยเฉพาะภาษาเพื่อการสื่อสารถึงกันถึงสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในกระแสคลื่นของโลกาภิวัตน์ คำว่า โลกาภิวัตน์ (globalization) ก็เชื่อกันกว่าจะพบข้อยุติก็ต้องผ่านโลกาภิวัตน์มาก่อนเป็นเวลานาน ตอนนี้อาจว่า re-engineering กำลังรอกการยุติว่าจะใช้คำใด ที่ผ่านมามีคำ ยกเครื่อง ปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่... คำ takeover บางท่านก็ว่าได้ข้อยุติแล้ว แต่ผู้ใช้ก็ยังไม่ใช่คำที่ว่ายุดนั้น เช่นในคอลัมน์ “จุดจบโจรสลัดริยะ” (ไทยรัฐ 4 มี.ค.38) ยังคงทับศัพท์ในประโยค “มีข่าวว่ากลุ่มธนาคารของเนเธอร์แลนด์เตรียมเข้า เทคโอเวอร์ กิจการของแบ็งก์แล้ว” คำ optical fiber หรือ fiber optic ค่อนข้างแน่นอนว่าจะใช้ ใยแก้วนำแสง ส่วนคำ super highway information มีผู้ใช้ว่าข้อมูลทางด่วนบ้าง ทางด่วนข้อมูลบ้าง ข้อมูลฉบับพลันบ้างยังไม่ยุติ ดังนั้นผู้ทำหน้าที่ล่ามจึงนั่งนอนใจไม่ได้ ต้องมูมานะติดตามความเคลื่อนไหวของการใช้ศัพท์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้รวมทั้งสำนวน “เก้เก้” ต่าง ๆ ในการสนทนาด้วย ความก้าวหน้าทางวิชาการที่รวดเร็วทำให้เกิดศัพท์เฉพาะด้าน ชื่อเฉพาะและอื่น ๆ ซึ่งไม่ควรพินสยดาของผู้เป็นล่ามไปได้เป็นอันขาด ตัวสะกดของชื่อเฉพาะกับเสียงอ่านที่แท้จริง ซึ่งไม่ตรงกันเลยทำให้ล่าม “หน้าแตก” ท่ามกลางสาธารณชนมานักต่อนักแล้ว จะประมาทมิได้ ดังนั้นล่ามจึงต้องมีการเตรียมตัวและเตรียมพร้อมทางด้านภาษาตลอดเวลา

2. ปัญหาด้านวิจรรณญาณ

ปัญหานี้แก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยประสบการณ์จาก “ชั่วโมงบิน” ของล่ามตลอดเวลาและทุกครั้ง ที่ล่ามทำงาน จำเป็นต้องใช้วิจรรณญาณควบคู่ไปด้วย ต้องตัดสินใจเลือกว่าข้อความที่จะแปลตอนนี้ควรแปลแบบ “หญิงชื่อแต่ไม่สวย” หรือแบบ “หญิงสวยแต่ไม่ชื่อ” ทั้ง ๆ ที่ในสำนึกของล่ามต้องการและต้องเป็น “หญิงชื่อ

แสนสวย” ซึ่งทำได้ลำบากแสนเข็ญ เพราะต้องมี “กำลังภายใน” ทุกรูปแบบสะสมไว้มากมายให้เลือกใช้ทันด่วน ดังนั้นล่ามจำเป็นต้องสะสมประสบการณ์ไว้มาก ๆ ด้วยความขยันขันแข็งทำงานบ่อย ๆ มาก ๆ อย่าเลือกงานแต่ไม่ต้องถึงกับ “รับและ” ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณอีกเช่นกัน วิจารณญาณจะประสบความสำเร็จด้วยระยะเวลา ยาวนานของการทำงาน ความรอบรู้ สุขุมรอบคอบ มีไหวพริบ มีความว่องไว

3. ปัญหาด้านความว่องไว

ล่ามแทบทุกคนจะพบว่าในการทำงานมักจะ “จำไม่หมดจดไม่ทัน” เพราะผู้ที่ล่ามทำงานด้วย คือ “ผู้พูดต้นฉบับ” ต้องรีบพูดให้ทันกระแสความคิดของตนเอง จนไม่มีเวลาสำหรับล่าม ดังนั้นล่ามต้องทำเวลาเอง โดย มีผู้ช่วยคือ ประสาทแข็ง สมာธิติในการฟังและจำต้อง เป็นนักย่อคำหรือย่อความในระหว่างจดบันทึก การเป็นนักย่อความ นักจับใจความที่ดี จะช่วยให้การแปลมีความสมบูรณ์ แปลได้ครบความไม่ขาดตกบกพร่อง และใช้สำนวนภาษาของคนไทยตามที่ใช้กันจริง ๆ ในสังคมไทย

4. ปัญหาบุคลิกภาพ

ล่ามในห้องหรือคอกเล็ก ๆ (booth) อาจจะมีมองข้ามปัญหาบุคลิกภาพทางร่างกายได้ และน้ำเสียง ก็ยังเป็นบุคลิกภาพที่ล่ามต้องดูแลเอาใจใส่ เสียงไม่ควรสูงหรือต่ำเกินไป ไม่ควรแหลมเกินไป ควรเป็นระดับกลาง หุ้มสดใส่กังวาน ชัดเจน แจ่มใส ไม่สั้นเครือ ไม่พูดยืดยาด ยานคาง หรือรวบคำตัดคำจนยากแก่การฟังให้เข้าใจ ถ้าล่ามมีจิตใจเบิกบาน น้ำเสียงชัดเจนแจ่มใสชัดถ้อยชัดคำจิตใจที่เบิกบานจะอยู่ในร่างกายที่แข็งแรงล่ามตัวต่อตัวหรือล่ามที่ทำงานบนเวที ซึ่งต้องปรากฏตัวใกล้ผู้พูด จำต้องสำรวมท่าทีกริยา มารยาทอย่างเหมาะสม การวางสีหน้าควรอยู่ในระดับเฉย ไม่แสดงอารมณ์ออกนอกหน้า การแต่งกายสุภาพและดี รู้จักพิธีการทุดพอสมควร รู้จักคำขึ้นต้นลงท้ายของการปราศรัยอย่างเป็นทางการฝึกใช้คำราชาศัพท์ให้คล่องแคล่ว ล่ามไม่ควรอ้างว่าใช้คำราชาศัพท์ไม่เป็นทั้ง ๆ ที่วัฒนธรรมไทย มีการใช้ราชาศัพท์มาไม่ต่ำกว่า 700 ปี

บรรณานุกรม

- Déjean Le Féal, Karla, “L’ enseignement des Méthodes d’ interpretation”, in *Bulletin de l’ A.T.P.F.*, Vol. 58,59, Avril-Septembre, 1992
- Lederer, M., *La Traduction simultanée - expérience et théorie*, Paris, Lettres Modernes, 1980
- Seleskovitch, D., *L’ interprète dans les conférences internationales problèmes de langage et de communication*, Paris, Letters Modernes, 1968
- Seleskovitch, D., Lederer, Marianne, *Interpréter pour traduire*, Publication de la Sorbonne, Didier, 1984
- จงจิตต์ อรรถยุกติ และโจน สารสิน คำบรรยายในการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การแปลในการประชุมนานาชาติ” 5-20 มิถุนายน 2536 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปัญญา บริสุทธิ์, *ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล*, ราชบัณฑิตยสถาน, 2533
- สิทธา พินิจกุลดล, *ทฤษฎีการแปลและการฝึกฝนการแปลเพื่ออาชีพ*, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525
- วารสารสมาคมครุภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ฉบับพิเศษ การแปล เมษายน - กันยายน 2535*